

**The Norwegian Association of
Local and Regional Authorities (KS)**

Local climate and energy measures in Norway

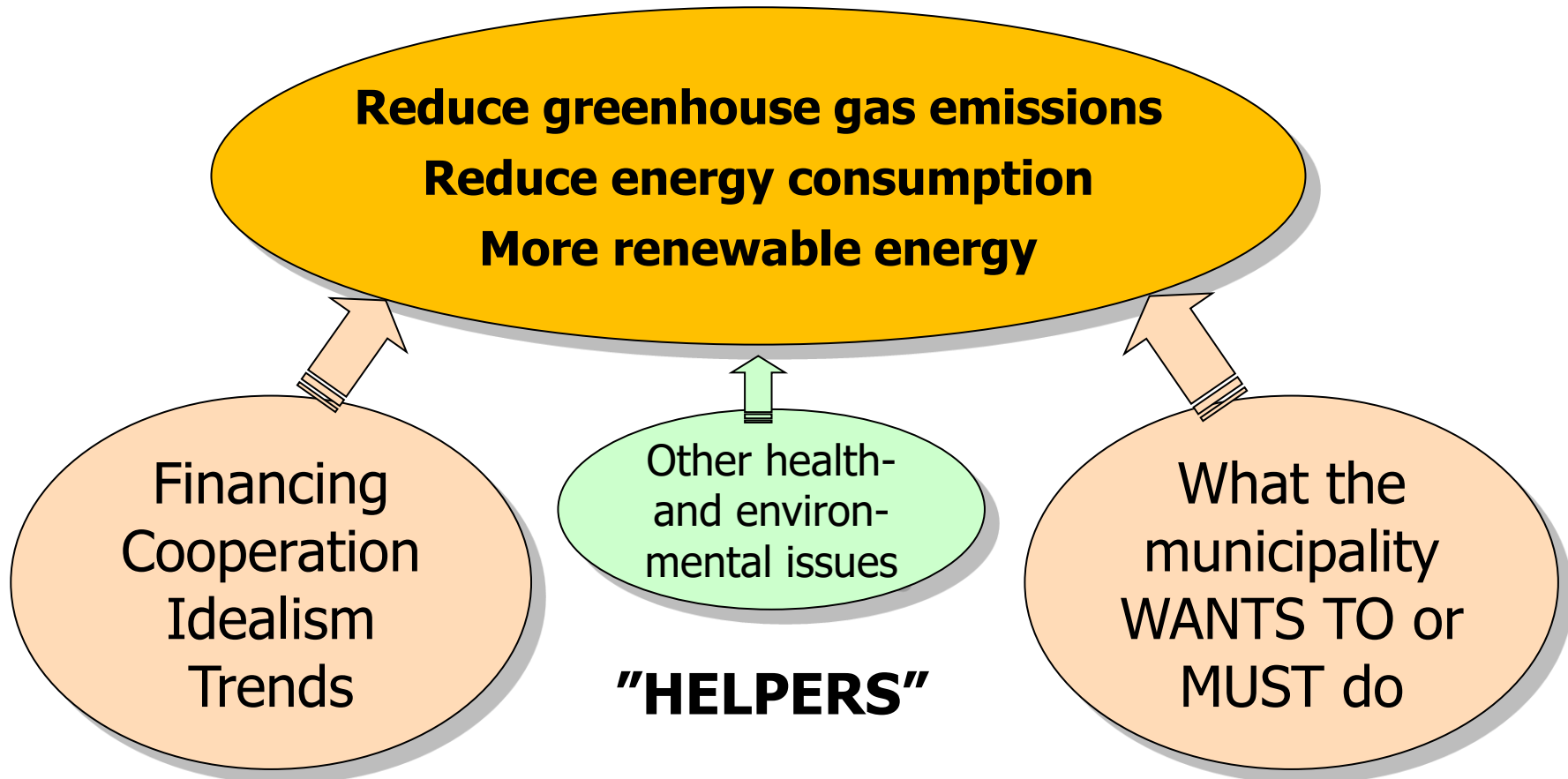
NEW TOOLS and FINANCIAL MECHANISMS

Rune Opheim
CIVITAS Advisory Group, Norway

Varna (Bulgaria), March 2011

"CORE BUSINESS"

CIVITAS

LOCAL AUTHORITIES ARE IMPORTANT!

Avoid development in areas not covered by public transport

Low carbon farming & forestry

Support renewable energy

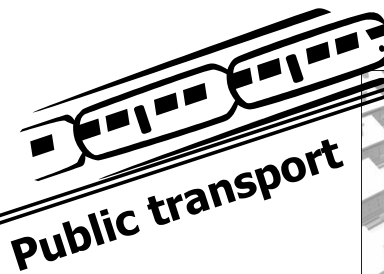
Pedestrian and bicycle facilitating

Municipality activities (CSR)

Restrictions on car use

Public transport

Land use

Support energy friendly buildings and locations

Low carbon cargo systems

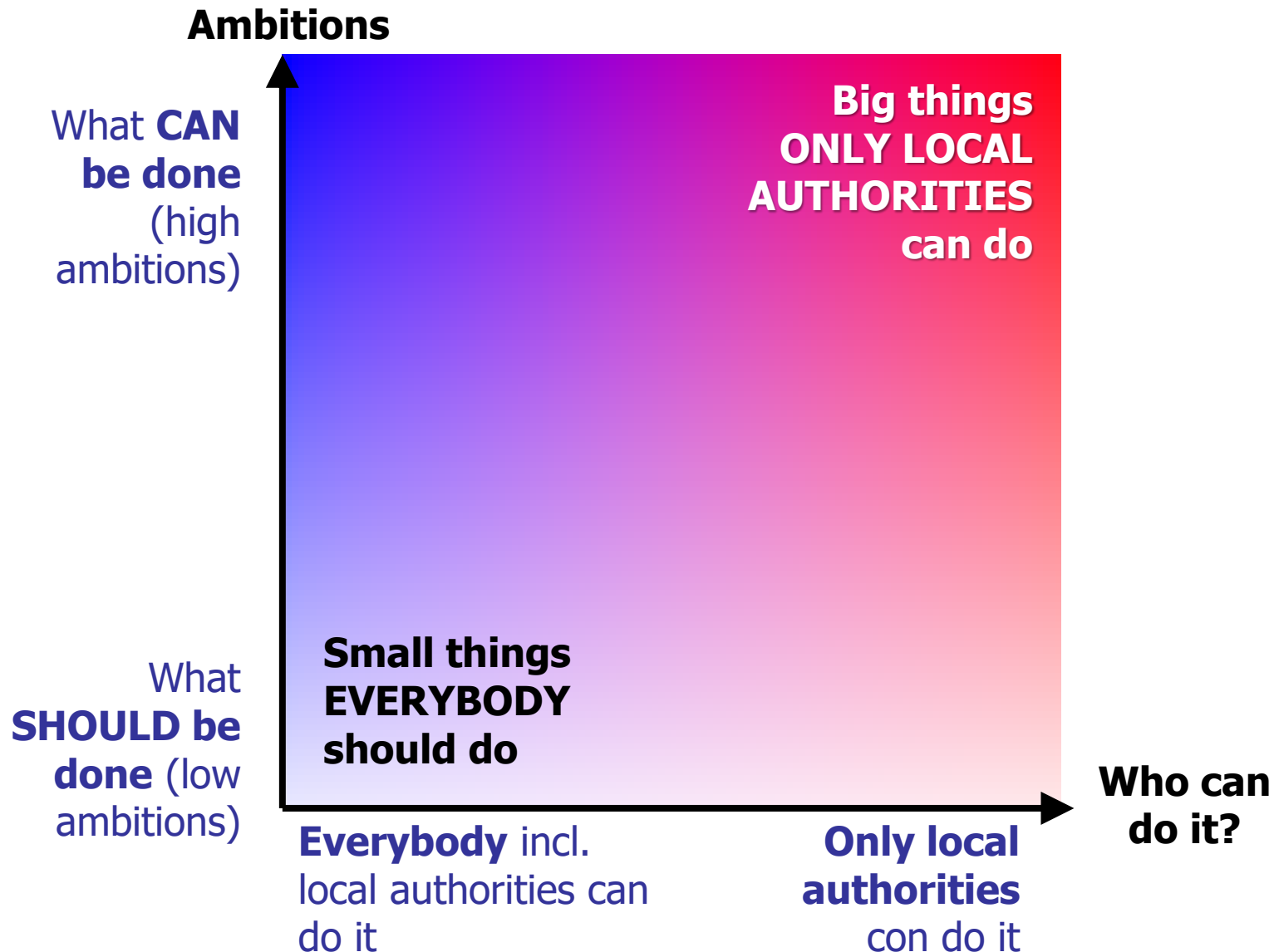
Town A

Reduce emissions from waste and wastewater systems, and more use of energy from waste

Town B

WHY LOCAL AUTHORITIES?

MUNICIPALITIES' UNIQUE ROLE

- Corporate social responsibility (CSR) like any other public or private enterprise
- Good example for others

- Any action is entirely dependent on municipalities
- Reaching national goals relies on the municipalities

- Energy efficiency and RES use in office buildings
- Mobility management” (less car use) for municipal staff
- “Everyday” limited green public procurements
- Low/zero emission municipal cars

- Energy efficiency and RES use in specialised municipal buildings i.e. schools
 - Large public procurements
- Public awareness raising
 - Information
- Detailed planning and development

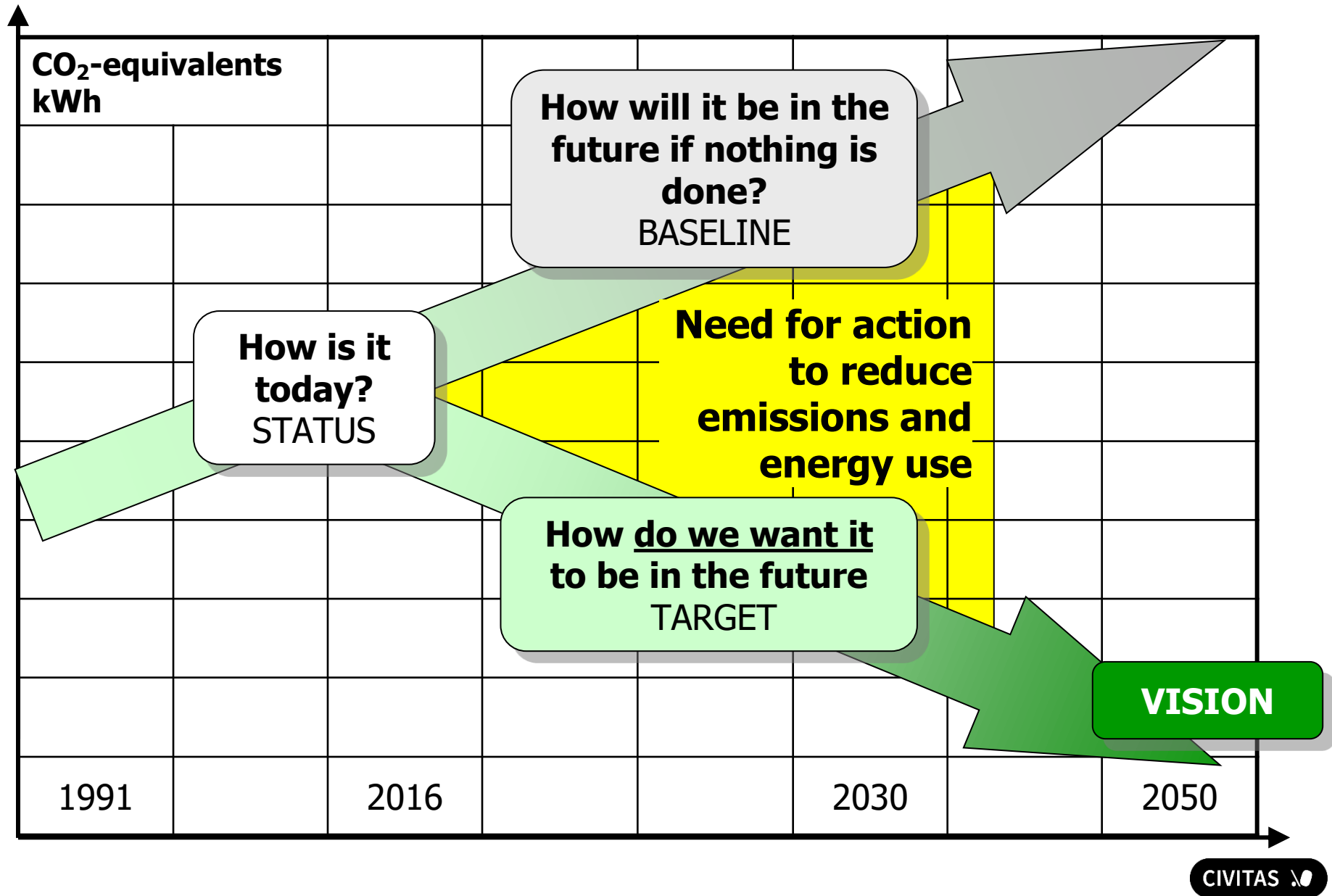
- Authority
- Master planning i.e. to reduce car use and facilitate district heating
- Monopolized services i.e. waste-water treatment, water supply and public transport
- Primary education

“Everybody”

← Who can do it →

Municipalities only

MAIN PRINCIPLE OF PLANNING

NEW TOOLS IN NORWAY

STATUS, BASELINE, TARGET tool

- Standardized calculation methods
- Based on national statistics, possible to add local data
- Ready made tables and graphics
- Available on Internet

Sta-
tus

Ac-
tion

Plan-
ning

ACTION tool

- Standardized descriptions of all measures (files)
- Help to quantify effect
- Local action plan linked to budget
- National database with all measure files

PLANNING tool

- Check list leading local planners through a planning process according to requirements in national legislation
- Templates for necessary documents
- Help to engage local community, private public partnerships etc.
- Coordinated with other local planning
- Help to create short and user friendly documents for politicians and the public

PRESENTATION OF CORE DATA

XXX kommune.

Nøkkeltall for klima og energi

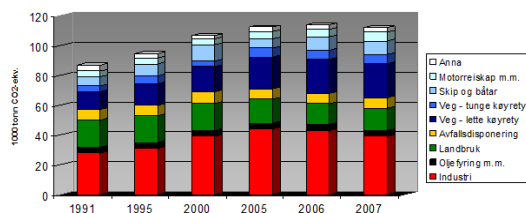
Denne siden viser standard grunnlagsdata som er likt presentert for alle kommuner. Hvis du vil lage din egen rapport, gå til [statusverktøyet...](#)

Velg fylke...

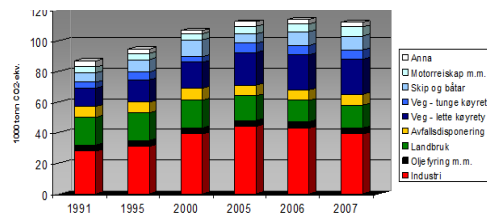
Velg kommune...

Klimagassutslipp

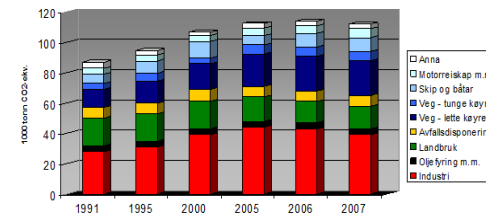
- ☒ Opprinnelig statistikk
- ☐ Tall bearbeidet av kommunen

Energibruk fordelt på næring

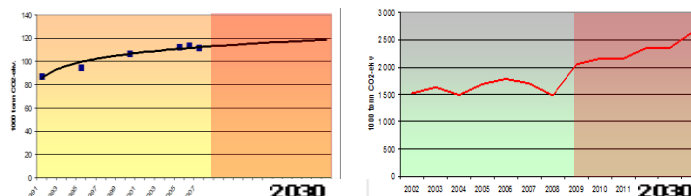

Energibruk fordelt på energitype

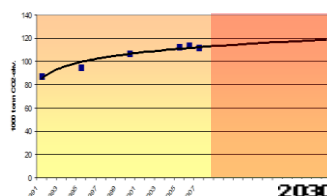
Forventet utvikling i klimagassutslipp

Samlet utslipp

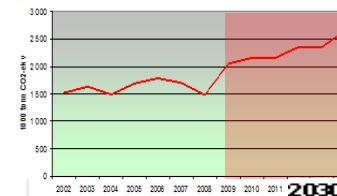

Forventet utvikling i energibruk

Samlet energibruk

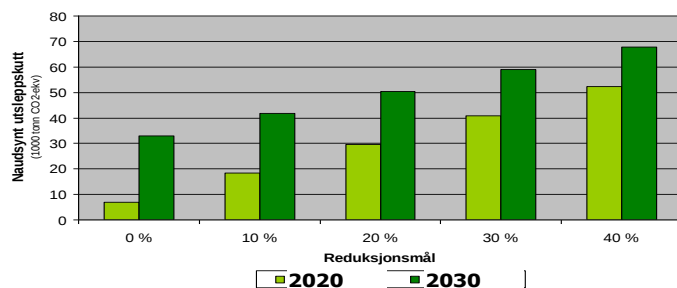

Energibruk pr innbygger

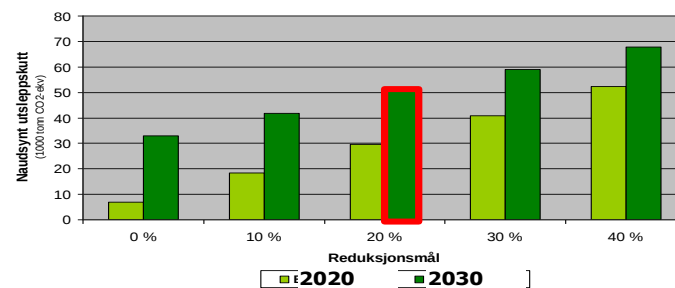
Mål for reduksjon i klimagassutslipp

- ☒ Nødvendig utslippskutt for å nå ulike prosentvise reduksjonsmål
- ☐ Kommunen har fastsatt reduksjonsmål (tonn) markert med rødt

Mål for reduksjon i energibruk

- ☒ Nødvendig forbrukskutt for å nå ulike prosentvise reduksjonsmål
- ☐ Kommunen har fastsatt reduksjonsmål (tonn) markert med rødt

STANDARDISED MEASURE DESCRIPTIONS

Web interface for planners:

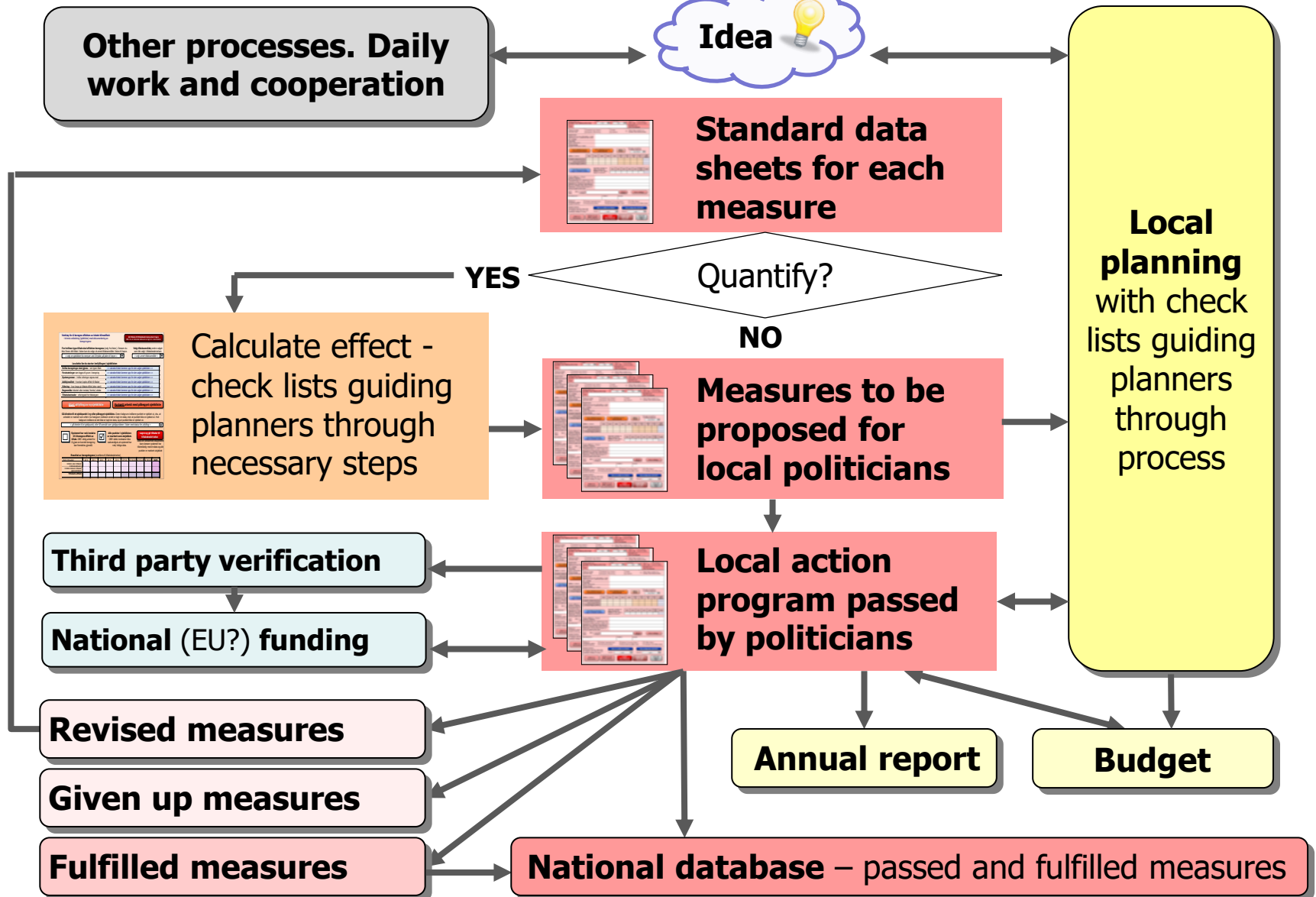
Beskrivelse av KLIMA OG ENERGITILTAK	Fylke < velg >	Kommune < velg >	Tiltak nr. 2011-001	Sist endret: 01.01.2011							
Tittel:			Sist endret av: Ola Nordmann								
Tiltaksområde (sett ett kryss) ☐ Arealbruk og transport ☐ Stasjonær energibruk ☐ Avfall ☐ Landbruk ☐ Andre tiltak og tiltak som omfatter flere tiltaksområder											
Beskrivelse stikkord om hva som skal gjøres – maks 100-150 ord. Evt. utfyllende beskrivelse gis i vedlegg											
Ansvarlig enhet i kommunen											
Organisering og gjennomføring av arbeid											
Start effektberegning KLIMAGASSUTSLIPP											
Start effektberegning ENERGIBRUK											
Legg inn effektdata manuelt											
Når starter gjennomføring av tiltaket (planlagt årstall) < velg årstall >											
Effekt av tiltaket	2011	2012	2013	2014	2015	2016-20	2021-25	2026-30	2031-36	SUM effekt	
- redusert utslipp (CO ₂ -ekv)											
- spart energi (GWh)											
- energiomlegging (GWh)											
Start økonomimodul legg inn detaljert budsjett					Samlede antatte utgifter knyttet til tiltaket; (hele 1000 kr, dagens kroneverdi)						
					2011	2012	2013	2014	2015	Etter 2015	SUM
Andre effekter av tiltaket (positive, negative)											
Forutsetninger for at tiltaket kan gjennomføres (avtaler, partnere, midler o.a.)											
Kriterier for at tiltaket anses gjennomført. Evt. milepæler eller andre kriterier.											
Erfaringer, annen informasjon om tiltaket og gjennomføringen											
Vedlegg	Beskriv innholdet i vedlegget:				Last opp vedlegget		Flere vedlegg...				
Kontaktperson:	Telefon:		E-post:								
Status for utarbeiding, vedtak og gjennomføring ☐ Uferdig (opprettet dato) ☐ Ferdig forslag (dato) ☐ Vedtatt, ikke startet ☐ Gjennomføring pågår (dato) ☐ Fullført (dato) ☐ Avsluttet, ikke fullført (dato)					Statlige bidrag. Tiltaksbeskrivelse blir delvis låst for redigering når tiltak er til behandling/ omfattet av avtale Status: < velg > Status: < velg >						
SKRIV UT kortversjon					SKRIV UT alle data, inkludert evt. kvantifisering		LAGRE Data kopieres til nasjonal database		LAGRE KOPI på din egen datamaskin		AVSLUTT uten å lagre

Beskrivelse av klima- og energitiltak Tiltaksområde: Et av de fem tiltaksområdene:										XXX Kommune Tiltak nr. 2011-XX Utskrift: XX.XX.2011	
Tittelen på tiltaket											
Den stikkordsmessige beskrivelsen av tiltaket (maks 100-150 ord) legges inn som en ingress mes uthvet skrift. For mange vil dette bli det eneste de leser om tiltaket. Det er derfor viktig at teksten er presis og dekkende for det som skal gjøres. En kan gjerne henvise til vedlegg, men bare et fåtall av innbyggere og beslutningstakere vil i praksis lese vedleggene. 150 ord kan virke knapt, og en slik kort beskrivelse krever presis formulering. Den ingressen som vises her er på om lag 100 ord og inneholder tekst som skal illustrere hvordan en tiltaksbeskrivelse kan bli											
Ansvarlig i kommunen:		Navn på kommunal enhet				Planlagt oppstart: 2011					
Organisering:		Teksten om ansvar for gjennomføring av tiltaket limes inn her. Den er identisk med kartotekkortet. Her fortelles ikke bare hvordan kommunen skal arbeide, men også hvilke eksterne aktører kommunen skal samarbeide med i gjennomføringen. Femti ord går fort, så en må fatte seg i korthet for å komme i mål.									
Effekt av tiltaket	2011	2012	2013	2014	2015	2016-20	2021-25	2026-30	2031-36	SUM	
- redusert utslipp (CO ₂ -ekv)											
- spart energi (GWh)											
- energiomlegging (GWh)											
Samlede antatte utgifter knyttet til tiltaket; (hele 1000 kr, dagens kroneverdi)											
Andre effekter av tiltaket: Tekstmessig beskrivelse av hvilke virkninger tiltaket vil ha på energiforbruket. Både positive og negative effekter tas i betraktning. Både klima og energi ikke er beregnet, bør effekten her gis en anslått verdi.											
Forutsetninger for gjennomføring: Tekstmessig beskrivelse av hvilke forutsetninger tiltaket skal kunne realiseres av kommunen. Det kan være eksterne finansiering, samarbeid med andre kommuner, må gis av statlige organer osv. Femti ord går fort, så en må fatte seg i korthet for å komme i mål.											
Status for gjennomføring:	Et av de seks alternativene fra korresponderende felt i kartotek										
Enova:	Søknad ikke sendt		KLOKT:		Tiltak ikke innmeldt						
Effekt av tiltaket	2011	2012	2013	2014	2015	2016-20	2021-25	2026-30	2031-36	SUM	
- redusert utslipp (CO ₂ -ekv)											
- spart energi (GWh)											
- energiomlegging (GWh)											
Samlede antatte utgifter knyttet til tiltaket; (hele 1000 kr, dagens kroneverdi)											
Andre effekter av tiltaket: Tekstmessig beskrivelse av hvilke virkninger tiltaket vil ha ut over selve klima- og energieffekten. Både positive og negative effekter tas med. For tiltak der effekten på klima og energi ikke er beregnet, bør effekten her gis en tekstmessig omtale. Femti ord går fort, så en må fatte seg i korthet.											
Forutsetninger for gjennomføring: Tekstmessig beskrivelse av hvilke forutsetninger som må være oppfylt for at tiltaket skal kunne realiseres av kommunen. Det kan for eksempel dreie seg om ekstern finansiering, samarbeid med andre kommuner/ partnere, tilatelse som må gis av statlige organer osv. Femti ord går fort, så en må fatte seg i korthet.											
Kriterier for fullføring: Her beskrives kriterier som må være oppfylt for at tiltaket skal anses som fullført. Merk at det ikke er snakk om effekten av tiltaket, men det arbeid kommunen med samarbeidspartnere skal gjøre. Tredjepart benytter kriteriene i sin vurdering av om tiltaket er fullført. Femti ord går fort, så skriv kort!											
Erfaringer, annen info: Dette er fagfolkens notater til andre fagfolk. Her kan en skrive kort om hvordan arbeidet med utarbeiding og gjennomføring av tiltaket har gått, og hvilke utfordringer en har møtt på veien. Ellers er det mulig å legge inn den tilleggsinformasjon en måtte ønske. Femti ord går fort, så skriv kort!											
Kontaktperson: Ola Nordmann, telefon 12 34 56 78, e-post: ikke.spam@denne.adressen.no											
Vedlegg: - Effektberegning, dersom standard sjekklister er benyttet, flettes utskrift av sjekklisten inn nederst i denne utskriften (se mal for utskrift nederfor) - Dersom effektdata er lagt inn manuelt, merkes dataene med stjerner i tabellen over, og i feltet her legges link til rapporten (linken vises ikke i utskrift) - Andre vedlegg som er lastet opp refereres her med link for nedlasting i elektronisk versjon. Linken skal være usynlig når dokumentet skrives ut.											
Status gjennomføring med datoer	☐ Opprettet	☐ Ferdig forslag	☐ Vedtatt	☐ Oppstartet	☐ Fullført	☐ Avbrutt					
Enova:	Søknad ikke sendt		KLOKT:		Tiltak ikke innmeldt						

Short version for politicians and public

Full version for planners and experts

FROM IDEA TO ACTION

CHECK LISTS

Check points

3.3.2
Det før forrige
sjekkpunkt

3.3.3
Forrige
sjekkpunkt

3.3.4
Nåværende
sjekkpunkt

3.3.5
Neste
sjekkpunkt

3.3.6
Det etter neste
sjekkpunkt

Help, examples, links, files for download

Tekst med veiledning:

- Forklarer hva som kan/bør/må gjøres for å "sjekke ut" punktet
- Henvisning til lovkrav etc.
- Informasjon om hvilke data, figurer mm kommunen kan hente i statusverktøyet

Datafiler for nedlasting, og som kommunen kan bruke fritt i planarbeidet

- dokumentmaler
- illustrasjoner (bilder, grafikk o.a.)

Eksempler fra andre kommuner (lenker)

- plantekst, illustrasjoner
- dokumenter til planarbeidet
- aktiviteter, arbeidsmåter etc.

Lenker til andre nettsteder

- mer informasjon, inspirasjon o.a.
- dataverktøy
- fagnettverk, kompetansemiljøer o.a.

Writing zone – comments, documents, planner's notes

Tekst til plan:

- disposisjon ligger inne som mal, bruker skriver direkte inn i denne og kan endre overskriftene ved behov.

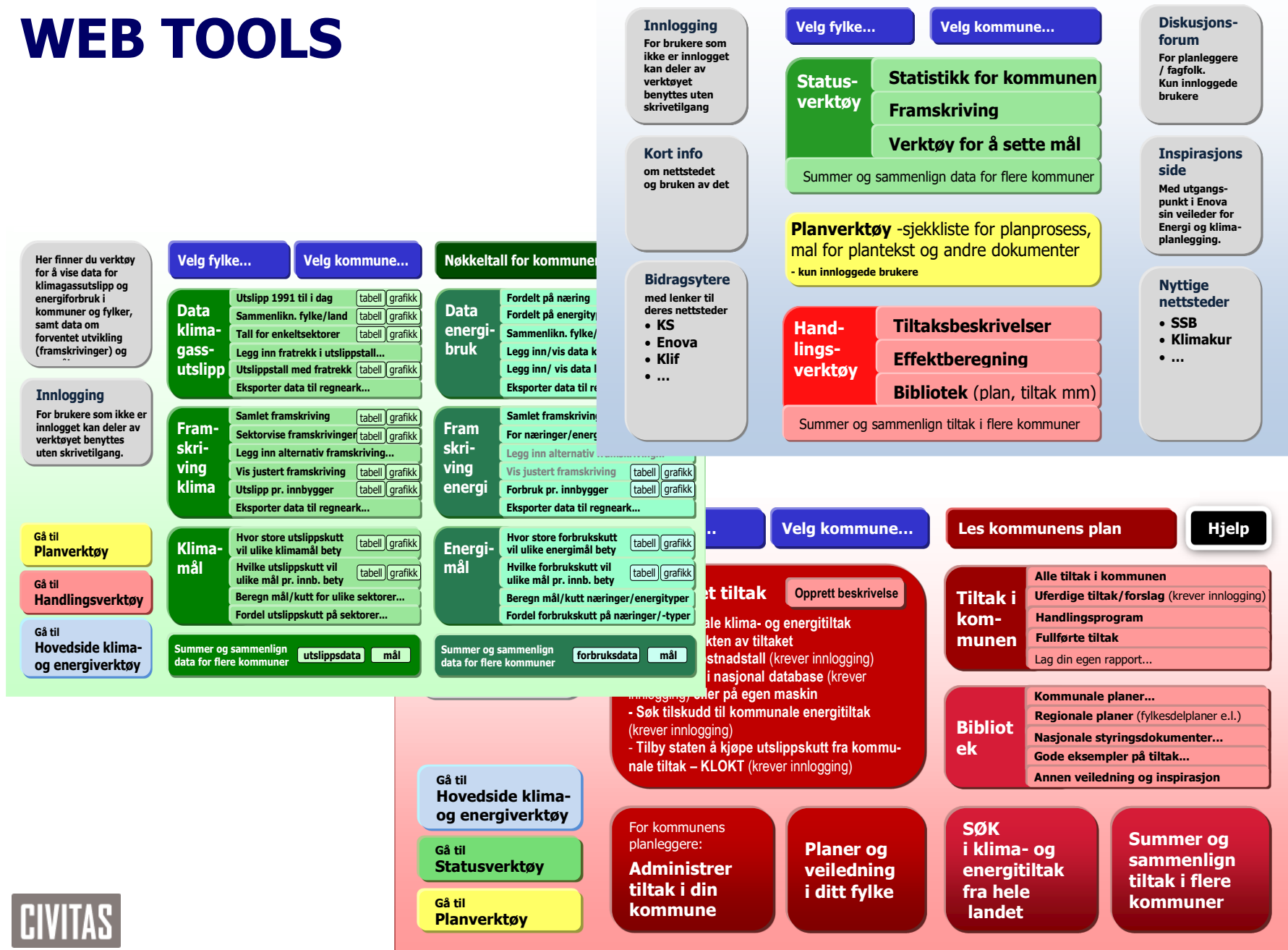
Datafiler som lagres for seinere bruk:

- Dokumenter (brev, lysark, sakspapirer, annonser, tekst til nettside o.a.)
- Illustrasjoner (bilder, grafikk o.a.)

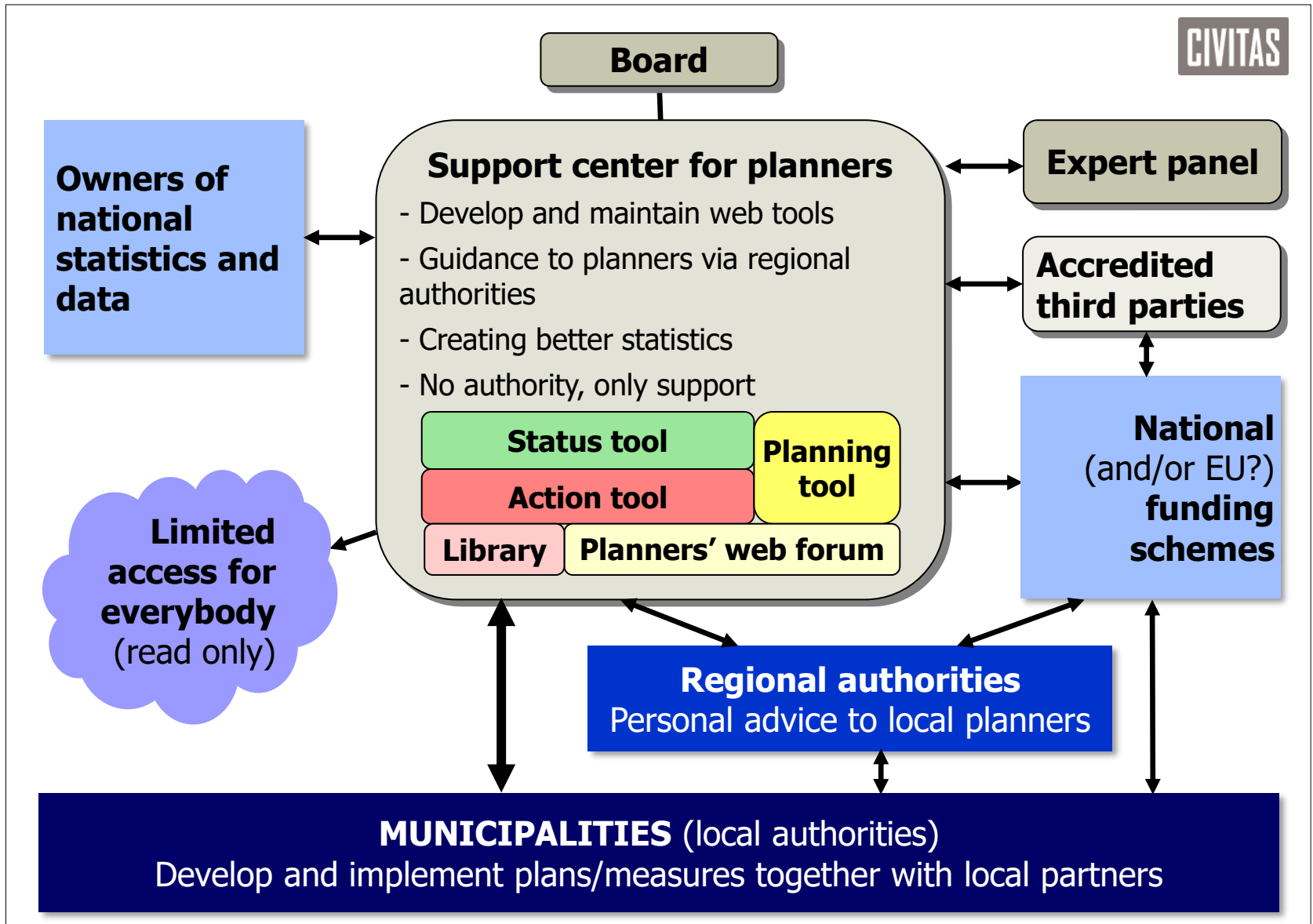
Egne notater (til internt bruk)

- Erfaringer
- Adresser
- Påminnelser m.m.

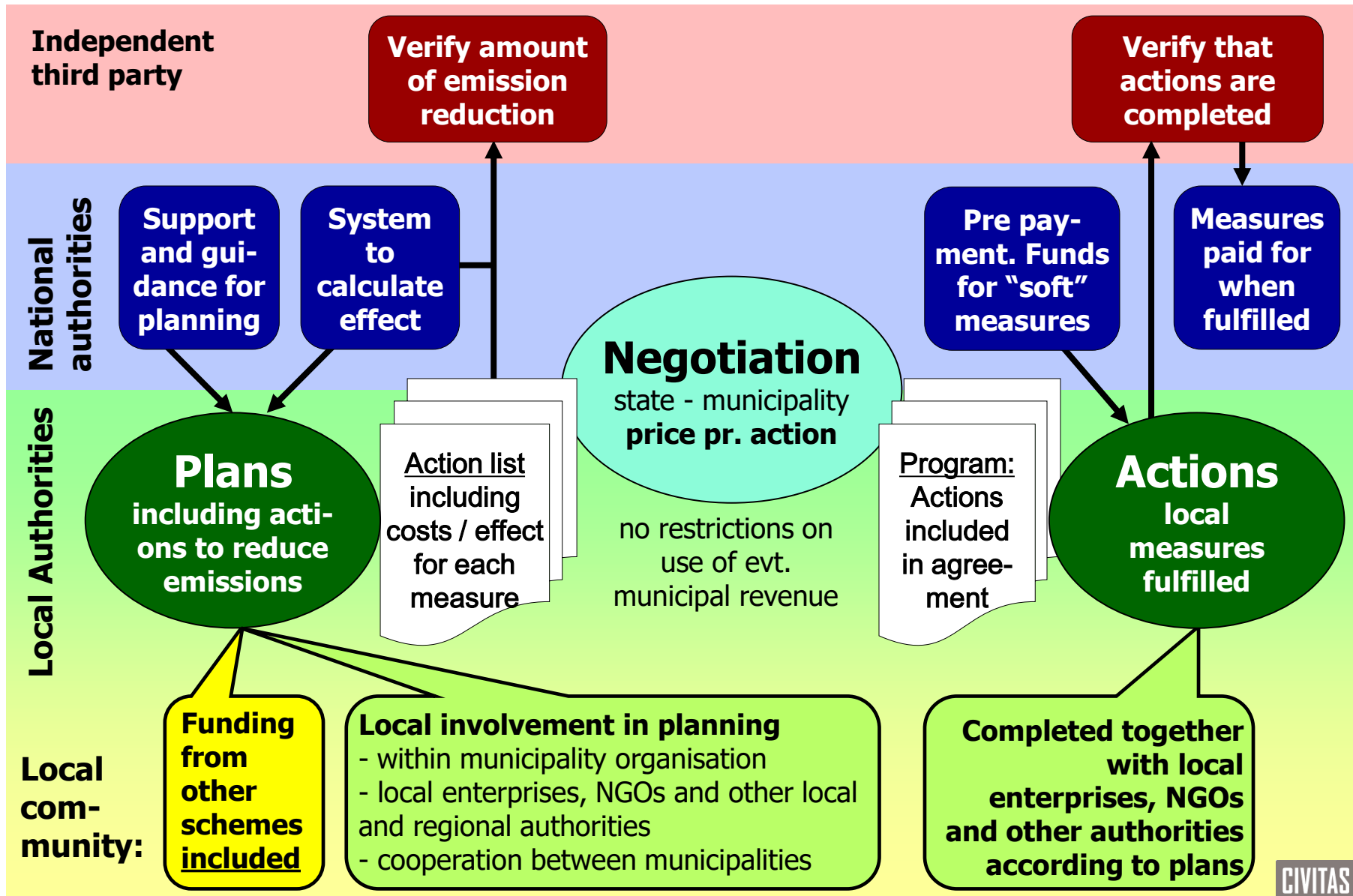
WEB TOOLS

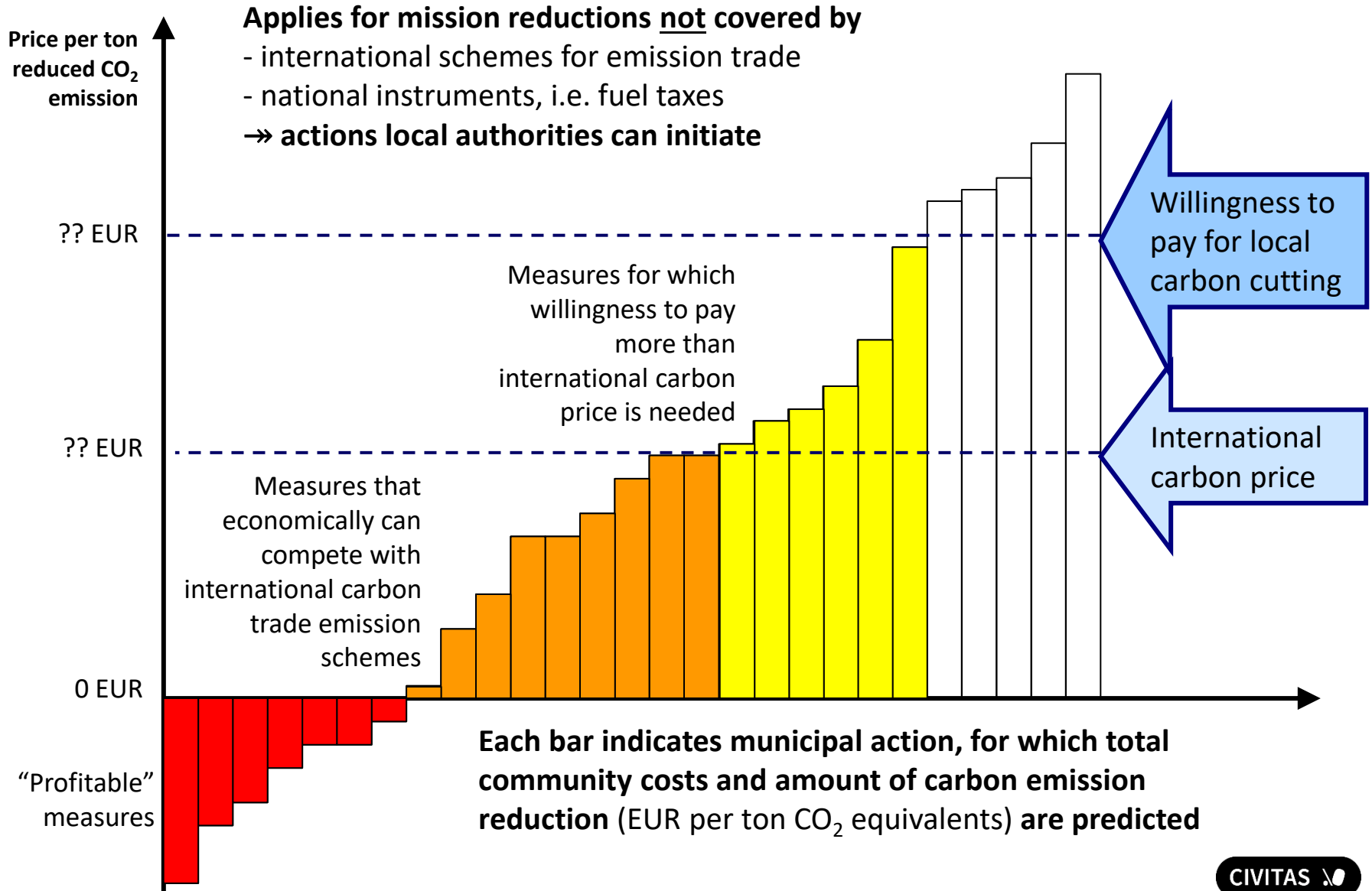
NATIONAL SUPPORT CENTER

FINANCIAL MECHANISM – CARBON TRADE

"MARKET" FOR LOCAL CLIMATE MEASURES

...AND IS IT WORTH ALL THE WORK?

Let those with greatest potential do the most work. Those with less potential should focus on other issues

Smarter work gives more results!

Do we have a choice..?

THANKS FOR YOUR ATTENTION!

[rune.opheim\(at\)civitas.no](mailto:rune.opheim(at)civitas.no)